MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta ta' l-24 ta' Mejju, 2007

Rikors Numru. 15/2004/1

Victor AQUILINA f'ismu proprju u l-istess Victor Aquilina bħala mandatarju speċjali ta' l-assenti Sharon Spiteri, kif debitament awtoriżżat bil-prokura hawn annessa u markata Dokument "A", u l-Avukat Dottor Austin Benċini

vs

L-AVUKAT ĠENERALI, u b'degriet tal-15 ta' Ottubru, 2004, l-Avukat Dottor Tonio Azzopardi intevjena fl-atti tar-Rikors *in statu et terminis*

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq fil-31 ta' Mejju, 2004, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, r-rikorrenti talbu li din il-Qorti

ssib li ġarrbu ksur tal-jeddijiet fundamentali tagħhom dwar liberta' tal-espressjoni kif imħarsin kemm fl-artikolu 41(1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta (aktar 'il quddiem imsejħa "il-Kostituzzjoni") u kif ukoll fl-artikolu 10 tal-Konvenzjoni (Ewropeja) għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali (aktar 'il quddiem imsejħa "il-Konvenzjoni"), liema jedd jinkorpora fih il-liberta' tal-komunikazzjoni tal-informazzjoni mingħajr xkiel. Huma jgħidu li dan seħħ minħabba u fl-okkażjoni ta' sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fis-27 ta' Ġunju, 2003[1], f'kawża ċivili ta' libell famuż taħt l-Att Dwar l-Istampa, li ikkonfermat sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-5 ta' Novembru, 1999, li kienet sabet lir-rikorrenti ħatja ta' malafama tal-Avukat Dottor Tonio Azzopardi, f'rapport ta' każ li seħħ waqt smigħ ta' kawża quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u li kienet ġabet f'ħarġa tal-ġurnal *The Times*. Ir-rikorrenti talbu wkoll l-għoti ta' r-rimedji, ordnijiet u direttivi li din il-Qorti jidhrilha xierqa biex effettivament jitħarsu l-jeddijiet tagħhom taħt il-Kostituzzjoni u taħt il-Konvenzjoni;

Rat li r-rikorrenti sejsu l-pretensjonijiet tagħhom fuq il-premessi li (a) il-jedd imħares bl-artikolu 41(1) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 10(1) tal-Konvenzjoni jgħoddu fihom il-liberta' li wieħed ixerred tagħrif mingħajr xkiel; (b) li, fil-każ tagħhom, it-tagħrif ingħata f'artiklu li deher fil-ħarġa tal-gażżetta *The Times* tal-21 ta' Ġunju, 1995; (ċ) li t-tagħrif kien jikkonsisti f'rapport ta' dak li seħħ waqt smigħ ta' kawża quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) fl-ismijiet "*Il-Pulizija (Spettur Peter Paul Żammit vs Olaf Ċini*"; (d) li, waqt dak is-smigħ, kien hemm fl-awla r-rikorrenti Sharon Spiteri, ġurnalista mal-imsemmi ġurnal li irrapportat li semgħet lill-Maġistrat li kien qiegħed jippresjiedi s-smigħ isib lill-Avukat Tonio Azzopardi ħati ta' disprezz lejn dik il-Qorti; (e) li dak li r-rikorrenti irrapportat kien korroborat mill-uffiċjal prosekutur innifsu, l-Ispettur Peter Paul Żammit; (f) li dan il-fatt li seħħ ma jinġiebx fix-xejn għall-fatt li l-verbal tas-smigħ ma jsemmihx; (ġ) li ladarba dak li ġara waqt is-smigħ seħħ tassew, ir-rikorrenti għandhom jedd ixerrduh u jippubblikawh, u kull xkiel għal dan il-jedd

[1] Fil-kawża fl-ismijiet ***Avukat Dottor Tonio Azzopardi vs Victor Aquilina et*** (Ċitazz. Nru. 825/95)

(magħduda l-kundanna li ġarrbu fil-kawża tal-libell bis-sentenzi msemmija) huwa ksur tal-jedd tal-liberta' tal-espressjoni tagħhom; (ħ) li dak li jgħidu s-sentenzi fl-imsemmija kawża, filwaqt li minn banda jaċċettaw li l-verbal tas-smigħ f'kawża mhux kostituttiv ta' dak kollu li jkun seħħ matulha, min-naħa l-oħra jissanzjonaw li "ma seħħx" fatt li jkun tassew ġara, b'mod li jekk ħaġa bħal din ġrat imma ma kinitx verbalizzata fl-atti tal-kawża, allura rapport ta' dak li ġara seta' jitqies l-aktar li hu żball, imma mhux illegalita' li twassal għal kastig taħt il-liġi tal-Istampa; (i) li ċ-ċittadini, l-aktar dawk li kienu preżenti fl-awla meta nqala' l-inċident, għandhom jedd ikunu jafu x'ġara u x'kien tassew dak li semgħu u wkoll għaliex dak li jkunu semgħu m'għandux jiġi rapportat bil-maqlub ta' dak li semgħu jew ma jiġi rapportat xejn, ladarba r-rapport ikun tismija fidila ta' dak li tassew seħħ, bla ma jkollu għalfejn ikun suġġett għall-verifika ulterjuri ma' dak li l-Qorti jkun għoġobha tivverbalizza; u (j) li l-jedd tal-liberta' tal-espressjoni huwa r-regola u l-limitazzjonijiet imposti mill-Att tal-1974 dwar l-Istampa huma l-eċċezzjoni għal tali jedd, liema eżżezzjoni għandha tapplika restrittivament bla ma toħroġ mill-ambitu tal-binarji legali tagħha;

Rat ir-Risposta mressqa mill-intimat Avukat Ġenerali fid-9 ta' Ġunju, 2004, li biha laqa' għall-azzjoni tar-rikorrenti billi qal li l-Qorti għandha tiċħad it-talbiet għaliex is-sentenzi attakati jagħtu piż lill-fatt li l-jeddijiet taċ-ċittadini għandhom jiġu "mħarsa miż-żelu esaġerat ta' l-Istampa li jwassalha biex ixxandar l-aħbarijiet mingajr il-kawtela neċessarja", u dan għaliex dak li r-rikorrenti Spiteri tgħid li semgħet jingħad fl-awla kienet impressjoni żbaljata tagħha, tant li, l-għada li deher l-artiklu fil-ġurnal, deher artiklu ieħor li sewwa l-artiklu tal-jum ta' qabel. Iżid jgħid li, fuq kollox, il-potenzjal ta' ħsara li seta' ġarrab l-avukat Azzopardi minħabba l-ewwel artiklu kien agħar mill-interess ta' "ftit rilevanza" li l-pubbliku jkun jaf x'ġara, u dan billi l-fatt ma kien jitfa' l-ebda dawl fuq il-ħtija jew nuqqas ta' ħtija ta' Olaf Ċini;

Rat id-degriet tagħha tal-25 ta' Ġunju, 2004[2], li bih ċaħdet talba tal-intimat magħmula f'rikors tiegħu tad-9 ta' Ġunju, 204, biex tordna s-sejħa fil-kawża talAvukat Dottor Tonio Azzopardi;

Rat id-degriet tagħha tad-9 ta' Ġunju, 2004[3], li bih ordnat li l-atti tal-kawża fl-ismijiet "*Dr. Tonio Azzopardi vs Victor Aquilina et*" (Ċitazz. Nru. 825/95) jkunu allegati mal-atti ta' din il-kawża;

Rat id-degriet kamerali tagħha tal-15 ta' Ottubru, 2004[4], li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, ħalliet lill-Avukat Dottor Tonio Azzopardi biex, fuq talba li hu kien għamel fi smigħ ta' qabel, jidħol fil-kawża *in statu et terminis*;

Rat id-degriet tagħha tal-20 ta' Ottubru, 2004, li bih tat lill-partijiet żmien biex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom permezz ta' Noti;

Rat in-Nota ta' Osservazzjonijiet imressqa mir-rikorrenti fl-14 ta' Jannar, 2005[5];

Rat in-Nota ta' Osservazzjonijiet imressqa mill-intevenut fil-kawża Avukat Azzopardi fit-23 ta' Frar, 2005[6], bi tweġiba għal dik tar-rikorrenti;

Rat il-verbal tas-smigħ tal-1 ta' Marzu, 2005, li fih u fuq talba tar-rikorrenti sabiex in-Nota ta' Sottomissjonijiet tal-intervenut fil-kawża titneħħa mill-atti tal-kawża minħabba li kienet inġurjuża fil-konfront tagħhom, l-istess intervenut fil-kawża ntrabat li jibdel in-Nota m'oħra;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-intimat Avukat Ġenerali fil-11 ta' Marzu, 2005[7];

---

[2] Paġ. 15 tal-proċess
[3] Paġ. 20 tal-proċess
[4] Paġġ. 30-3 tal-proċess
[5] Paġġ. 35 sa 46 tal-proċess
[6] Paġġ. 49 sa 54 tal-proċess
[7] Paġġ. 61-5 tal-proċess

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet riproposta mill-intervenut fil-kawża Dottor Azzopardi, minnu mressqa fil-31 ta' Mejju, 2005[8];

Semgħet it-trattazzjoni ulterjuri tal-avukat tar-rikorrenti;

Rat l-atti kollha tal-kawża u kif ukoll ta' dik li għaliha jirreferu s-sentenzi li dwarhom ir-rikorrenti jilmentaw;

Rat id-degriet tagħha tad-9 ta' Ġunju, 2005, li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal dikjarazzjoni ta' ksur ta' jedd fundamentali. Ir-rikorrenti – bħala editur, ġurnalista u stampatur rispettivament tal-ġurnal *The Times* – jgħidu li huma ġarrbu ksur tal-jedd fundamentali tagħhom għall-espressjoni ħielsa minħabba li ttieħdu proċeduri ta' libell kontra tagħhom wara artiklu li kien deher f'ġurnal. F'dawk il-proċeduri, ir-rikorrenti kienu nstabu ħatja li immalafamaw avukat li dwaru nkiteb l-imsemmi artiklu. Huma jgħidu li dak li nkiteb fl-artiklu kien rakkont ta' dak li seħħ waqt smigħ ta' kawża li fiha l-avukat li jissemma kien jidher għall-akkużat. Jgħidu li huma kellhom kull jedd isemmu fil-ġurnal dak li nkiteb fl-artiklu msemmi, għaliex dan jagħmel parti mill-jedd għat-tixrid ta' informazzjoni;

Illi jixraq li jinġabru u jissemmew <u>il-fatti ewlenin li joħorġu mill-atti</u> kemm ta' din il-kawża u kif ukoll dawk l-oħrajn li dwarhom ir-rikorrenti jressqu l-ilment tagħhom. Fil-ħarġa ta' *The Times* tal-21 ta' Ġunju, 1995, f'paġna 4, deher artiklu qasir intestat "*Lawyer found in contempt of court*"[9]. Dan kien magħluq f'kaxxa flimkien ma' artiklu ieħor b'rapport ta' seduta ta' kawża oħra. L-artiklu kien jgħid li avukat (li, aktar 'il quddiem hu msemmi b'ismu) instab ħati ta' disprezz mill-Qorti wara li naqas li jidher biex jgħin lil klijent tiegħu. L-artiklu jfisser li l-avukat – Dottor Tonio Azzopardi, l-intervenut f'din il-kawża – tqies bħala ħati ta'

8 Paġġ. 66 sa 73 tal-proċess
9 Dok "B", f'paġ. 9 *tergo* tal-proċess

disprezz mill-Qorti tal-Maġistrati, wara li l-akkużat (Olaf Ċini), klijent tal-istess avukat, qal li l-avukat tiegħu naqas li jidher għalih għaliex kien għadu ma tħallasx bilanċ mill-onorarju li kien talbu jħallsu. L-artiklu jkompli jgħid li l-Maġistrat qal lill-akkużat li dik kienet kwestjoni bejnu u l-avukat tiegħu, u li l-kawża tħalliet għal data oħra sabiex, sa dak inhar, l-akkużat jew ikun qabbad avukat ieħor jew jistenna s-sentenza. Fil-ħarġa tal-istess ġurnal tal-għada, 22 ta' Ġunju, 1995, ukoll f'paġna 4[10] u fl-istess naħa, imma xi ftit itwal, deher artiklu ieħor intestat "*Lawyer not found in contempt of court*". L-artiklu jibda b'ċaħda ta' dak li qal ir-rapport tal-ħarġa tal-21 ta' Ġunju, 1995, ikompli billi jġib kelma b'kelma (f'verżjoni fl-ilsien ingliż) l-biċċa l-kbira mill-verbal tas-seduta tal-kawża tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali[11], u jagħlaq billi juri sogħba għal kull inkonvenjent li seta' ikkawża lill-Avukat Azzopardi;

Illi dak inhar stess, fit-22 ta' Ġunju, 1995, l-Avukat Tonio Azzopardi fetaħ kawża ta' libell quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili kontra r-rikorrenti tal-lum, dwar l-artiklu li deher fil-ġurnal lejliet. B'sentenza mogħtija fil-5 ta' Novembru, 1999, l-Ewwel Qorti laqgħet it-talbiet tal-Avukat Azzopardi u ikkundannat lill-konvenuti jħallsuh solidalment bejniethom tliet mitt lira Maltin (Lm 300) bħala danni, b'limitazzjoni tas-somma dovuta mill-konvenut stampatur. Il-konvenuti (ir-rikorrenti tal-lum) appellaw minn dik is-sentenza. Appella wkoll l-attur (intervenut f'din il-kawża) b'appell inċidentali. B'sentenza mogħtija fis-27 ta' Ġunju, 2003, il-Qorti tal-Appell ikkonfermat is-sentenza tal-Ewwel Qorti billi ċaħdet kemm l-appell ewlieni u kif ukoll dak inċidentali. Fil-31 ta' Mejju, 2004, infetħet din il-kawża;

Illi l-<u>konsiderazzjonijiet ta' dritt</u> li jirrigwardaw il-każ tal-lum iduru kollha mal-istħarriġ dwar il-parametri xierqa tal-jedd fondamentali tal-liberta' tal-espressjoni li tgawdi l-Istampa fit-twettiq tad-dmirijiet tagħha li tinforma lill-pubbliku. Fil-qafas ta' dan l-istħarriġ, il-każ tal-lum iressaq ukoll il-kwestjoni tal-privileġġ li jħares ir-rapportaġġ ta' dak li jiġri waqt smigħ ta' kawża f'Qorti. Ir-rikorrenti jilmentaw mill-

---

[10] Dok "Ċ", f'paġ. 8 *tergo* tal-proċess
[11] Paġġ. 25-6 fl-atti taċ-Ċit. Nru. 825/95GCD

ksur ta' dan il-jedd tagħhom għaliex, bis-sentenzi li ngħataw kontra tagħhom fuq l-azzjoni tal-intervenut fil-kawża, huma jqisu li kellhom iħallsu l-prezz talli eżerċitaw il-jedd tagħhom li jinfurmaw lill-qarrejja tagħhom b'dak li seħħ waqt smigħ ta' kawża aċċessibbli għall-pubbliku;

Illi skond l-artikolu 41(1) tal-Kostituzzjoni ħadd ma għandu jkun imfixkel fit-tgawdija tal-liberta' tiegħu tal-espressjoni. Fost il-jeddijiet magħduda mal-imsemmi jedd fundamentali hemm dak li wieħed "jikkomunika idejiet u tagħrif mingħajr indħil (kemm jekk il-komunikazzjoni tkun lill-pubbliku in ġenerali jew lil xi persuna jew klassi ta' persuni)". Iżda ma jitqiesx li tikser jew tkun inkonsistenti ma' dak il-jedd xi liġi li tipprovdi biex jiġu protetti r-reputazzjonijiet, drittijiet u libertajiet ta' persuni oħra, jew il-ħajja privata ta' persuni li jkollhom x'jaqsmu ma' proċeduri legali[12], ħlief safejn dik il-liġi jew dak li jingħad li qiegħed isir bis-saħħa tagħha jintwera li ma jkunux raġonevolment ġustifikabbli f'soċjeta' demokratika;

Illi skond l-artikolu 10(1) tal-Konvenzjoni, kulħadd għandu d-dritt għal-liberta' tal-espressjoni, liema dritt jinkludi fih il-jedd li wieħed jirċievi u jagħti informazzjoni u idejat mingħajr indħil mill-awtorita' pubblika. Iżda ġie mfisser li d-dritt li tikkomunika idejat u tagħrif ma jfissirx li wieħed għandu d-dritt ta' aċċess għall-mezzi li bihom tali tagħrif jista' jixxerred jew jitqassam[13]. Minbarra dan, l-eżerċizzju ta' dak id-dritt iġib miegħu dmirijiet u responsabbiltajiet u jkun suġġett għal dawk il-formalitajiet, kundizzjonijiet, restrizzjonijiet jew preskritti b'liġi u li jkunu meħtieġa f'soċjeta' demokratika "għall-protezzjoni tar-reputazzjoni jew drittijiet ta' ħaddieħor"[14];

Illi għal dak li jirrigwarda l-mertu tal-azzjoni li għandna quddiemna, jiġi osservat li f'din il-kawża, ir-rikorrenti m'humiex qegħdin jgħidu li xi parti mil-liġi applikata mill-Qrati fis-sentenzi li għalihom jirreferu tikser il-jedd fondamentali tagħhom għal espressjoni ħielsa. Huma qegħdin jgħidu li huma s-sentenzi nfushom li jċaħħdulhom

[12] Art. 41(2)(a)(ii) tal-Kostituzzjoni
[13] ECommHR **14.6.1971** fil-kawża ***X & Association Z vs U.K.*** (Applik. Nru, 4515/70), par. 38
[14] Art. 10(2) tal-Konvenzjoni

dak il-jedd, għaliex ma qisux li huma kellhom kull jedd li jxandru dak li deher fl-artiklu tal-ġurnal li dwaru ħassu offiż l-Avukat Azzopardi. Ir-rikorrenti jgħidu li dak li għamlu kien parti mid-dmir tagħhom lejn il-pubbliku fl-ambitu tal-jedd li l-istess pubbliku għandu li jkun mgħarraf bi ħwejjeġ ta' dominju pubbliku li jinteressawh;

Illi l-Qorti tifhem ukoll li r-rwol tagħha f'din l-istanza kostituzzjonali m'huwiex wieħed li jħalliha terġa' tidħol f'eżami tal-mertu tal-proċedura tal-libell għaliex din il-Qorti ma tistax isservi bħala qorti "tat-tielet appell", kif ta' spiss jingħad[15]. Is-sejbien ta' ħtija fir-rikorrenti fuq ir-riżultanzi u għar-raġunijiet imsemmija fis-sentenzi msemmija jikkostitwixxu fatt li din il-Qorti fil-kompetenza kostituzzjonali tagħha ma tistax terġa' tiddibatti. Dak li din il-Qorti tista' u sejra tagħmel huwa li tqis jekk jirriżultax li l-imsemmija sentenzi jiksru il-jedd tar-rikorrenti għall-espressjoni ħielsa. Dan irid isir billi jitwettaq eżerċizzju li jixxiebah ma' wieħed ta' stħarriġ ġudizzjarju biex wieħed jara jekk kemm-il darba (fis-sentenzi li minnhom jilmentaw ir-rikorrenti) tħarsux u kinux applikati l-kweżiti mistennija fl-artikolu 41 tal-Kostituzzjoni u fl-artikolu 10 tal-Konvenzjoni[16];

(A) Dwar l-eżerċizzju tal-jedd tal-espressjoni ħielsa

Illi għandu jingħad li l-liberta' tal-espressjoni żżomm post ewlieni fil-qafas tal-jeddijiet fondamentali tal-bniedem, u dan mhux biss għaliex uħud mill-jeddijiet fondamentali l-oħrajn jissawru fuq l-eżerċizzju tal-liberta' tal-espressjoni, imma għaliex dik l-istess liberta' ta' spiss taħbat ma' interessi jew saħansitra ma' jeddijiet oħrajn daqstant fundamentali. Huwa minħabba f'hekk li mil-liġi nfisha[17] joħroġ li, għalkemm il-liberta' tal-espressjoni hija daqshekk importanti, hija wkoll waħda mil-libertajiet l-aktar suġġetti għal-limitazzjonijiet li jagħtu marġini mhux illimitat ta' applikazzjoni lill-organi tal-Istat (kemm lil-leġislatur, fl-

---

[15] Ara, per eżempju, P.A. (Kost.) VDG **28.12.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***Fatiha Khallouf vs Kummissarju tal-Pulizija***

[16] ECHR **21.5.2005** fil-kawża fl-ismijiet ***Grinberg vs Russia*** (Applik. Nru. 23472/03), par. 26-7

[17] Ara art. 41(2) u (4) tal-Kostiruzzjoni u art. 10(2) tal-Konvenzjoni

għamil ta' liġijiet, u kif ukoll lill-ġudikatura, fit-tifsir u l-applikazzjoni tal-liġijiet fis-seħħ)[18]. Min-naħa l-oħra, hija l-istess liġi[19] li trid li l-applikazzjoni tal-imsemmija marġini, ukoll dik magħmula minn qorti indipendenti u imparzjali, tkun suġġetta għas-superviżjoni u skrutinju tal-organi ġudizzjarji konvenzjonali[20]. Il-kejl ewlieni li bih jitqies jekk l-indħil fil-jedd ta' espressjoni ħielsa huwiex permess huwa l-kejl tal-proporzjonalita' tal-għamil li jillimita l-jedd;

Illi għalhekk, filwaqt li kull għamla ta' espressjoni, magħmula b'kull mezz maħsub biex ixerridha, tgawdi mill-ħarsien tal-liberta' ta' espressjoni, il-liġi tagħfas ħafna fuq il-ġustifikazzjoni tal-limitazzjonijiet permissibbli għall-istess liberta'.[21] Kif sewwa jgħidu r-rikorrenti fis-sottomissjonijiet tal-għeluq tagħhom, l-interferenzi jew indħil fl-eżerċizzju tal-jedd għall-espressjoni ħielsa huma eċċezzjoni għar-regola li tapplika biss f'każijiet eċċezzjonali[22]. Ta' min ifakkar li l-jedd tal-espressjoni ħielsa japplika kemm għall-espressjoni nfisha u kif ukoll għall-meżż użat biex ixerridha[23]. Filwaqt li l-istess jedd japplika kemm għal tagħrif (informazzjoni) u kif ukoll għal idejat jew fehmiet, li mhux meħtieġ li jkunu fatti li wieħed jista' jivverifika[24], għaliex il-jedd ta' espressjoni ħielsa jħares ukoll fehmiet, kritika u spekulazzjoni[25];

Illi fil-qasam komunikazzjoni bil-meżżi tal-istampa, imbagħad, l-indħil li l-jedd tal-espressjoni ħielsa jirreferi għalih jista' jkun indħil minn awtorita' pubblika wara li jkun sar l-eżerċizzju ta' dak il-jedd. Dan jiġri fil-każ ta' proċedimenti kriminali għall-malafama jew proċeduri ta' disprezz[26] jew inkella għall-proċedimenti ta' għamla ċivili f'libell: f'din l-aħħar ċirkostanza, kundanni qawwija jew mhux mistennija ta' kumpens għad-danni f'libelli famużi minħabba pubblikazzjonijiet tqiesu bħala ksur tal-jedd tal-

---

[18] ECHR **7.12.1976** fil-kawża ***Handyside vs U.K.*** (Applik. Nru. 5493/72) par. 48-9
[19] Artt. 19 u 50 tal-Konvenzjoni
[20] ***Handyside*** par 50
[21] Harris, O'Boyle & Warbrick Law of the European Convention of Human Rights (1995) paġ.377
[22] Par. 10 tan-Nota ta' Sottomissjonijiet tagħhom, f'paġ. 45 tal-proċess
[23] *Ibid.* paġ. 379
[24] ECHR **8.7.1986** fil-kawża ***Lingens vs Austria*** (Applik. Nru. 9815/82), par. 34 sa 47
[25] ECHR **25.6.1992** fil-kawża ***Thorgeir Thorgeirson vs Iceland*** (Applik. Nru 13778/88), par. 55 sa 70
[26] ECHR **26.4.1979** fil-kawża ***The Sunday Times vs U.K.*** (Applik. Nru. 6538/74), par. 54-7

espressjoni [27]. Fi kliem ieħor, huwa ndħil li jnissel il-biżgħa f'li wieħed jeżerċita l-jedd tal-espressjoni ħielsa għaliex iżomm quddiem għajnejh il-konsegwenzi li x'aktarx iġarrab jekk jagħmel dan (l-kekk imsejjaħ "*chilling effect*"[28]). B'riferenza għal dan il-fenomenu limitativ, ingħad li "*this effect, which works to the detriment of society as a whole, is likewise a factor which goes to the proportionality of, and thus the justification for, the sanctions imposed*..."[29]

Illi minn dan kollu "*(i)t follows that the meaning of 'interference' within Art. 10 will be widely construed. It will include any measure in the law of defamation that has the direct or indirect effect of interfering with freedom of expression. Such interference will ħave to be demonstrated as necessary under Art. 10(2). ... As is apparent from Art. 10, restrictions on freedom of expression are legitimate, in principle, in order to protect reputation. The fundamental question is the extent of such restrictions*"[30];

Illi waħda minn tali restrizzjonijiet huwa l-kriterju tan-neċessita' tal-miżura restrittiva tal-jedd tal-espressjoni ħielsa. Dan il-kriterju jrid li l-Qorti tistħarreġ jekk l-indħil jaqbilx ma' "ħtieġa soċjali urġenti", jekk iżżommx proporzjon mal-għan leġittimu li l-miżura timmira lejh, u jekk ir-raġunijiet miġjuba 'l quddiem mill-Istat għat-tħaddim ta' dik il-miżura kinitx raġuni rilevanti u mistħoqqa;

Illi meta jkun qiegħed jitqies jekk teżistix limitazzjoni mistħoqqa tal-jedd tal-espressjoni ħielsa, mhux ta' min iwarrab it-twiddiba li "*post-publication sanctions may have an impact on the publication of information other than that against which they are directed because of their 'chilling effect' on those responsible for the subsequent production of other materials*"[31]. F'dan ir-rigward, il-pożizzjoni ta' ċerti

---

[27] Ara, per eżempju, ECHR **13.7.1995** fil-kawża ***Tolstoy Miloslavsky vs U.K.*** (Applik. Nru. 18139/91), par. 35 sa 49
[28] Cfr. ***Derbyshire County Council vs Times Newspapers Ltd***. (1993) A.C. 534
[29] ECHR **24.4.2007** fil-kawża fl-ismijiet ***Lombardo and others vs Malta*** (Applik. Nru. 7333/06), par. 61
[30] Price & Duodu Defamation: Law, Procedure & Practice (3rd Edit., 2004), par 38-04 – 38-05, paġġ. 454-5
[31] Harris, O'Boyle & Warbrick *op. cit.* paġ. 387-8

kategoriji partikolari ta' persuni fil-ħajja pubblika tqieset bħala raġuni rilevanti li għaliha l-indħil jew limitazzjonijiet li l-Istat jista' jagħmel għall-jedd tal-espressjoni ħielsa għandhom jiġu mifhuma f'tifsira dejqa aktar milli wiesgħa[32]. Fost dawn il-kategoriji, ewlenija fosthom hija dik ta' persuni involuti fil-ħajja pubblika;

Illi b'żieda ma' dan il-Qorti ssib li l-fehmiet li ġejjin huma siewja għall-każ preżenti. Għaliex għandu jiġi ċċarat ukoll li ngħad b'awtorita' li l-artikolu 10 tal-Konvenzjoni "*does not, however, guarantee a wholly unrestricted freedom of expression even with respect to press coverage of matters of serious public concern. Under the terms of paragraph (2) of the article the exercise of this freedom carries with it 'duties and responsibilites', which also apply to the press. These 'duties and responsibilites' are liable to assume significance when, as in the present case, there is a question of attacking the reputation of private individuals and undermining the 'rights of others'. ... By reason of the 'duties and responsibilities' inherent in the exercise of the freedom of expression, the safeguard afforded by article 10 to journalists in relation to reporting on issues of general interest is subject to the proviso that they are acting in good faith in order to provide accurate and reliable information in accordance with the ethics of journalism.*"[33];

Illi l-Qorti tqis ukoll li ż-żamma tal-bilanċ bejn il-jedd tal-espressjoni ħielsa u l-jedd għar-riputazzjoni, l-unur u l-isem tajjeb tal-persuna hija preokkupazzjoni kruċjali li l-Qrati tagħna żammew quddiem għajnejhom f'każi ta' din l-għamla, ukoll meta ingħatat tifsira aktar liberali tal-jedd tal-espressjoni ħielsa[34]. Fil-qasam ta' proċedimenti taħt il-Liġi tal-Istampa u kif dawn jaħbtu mal-jedd tal-espressjoni ħielsa, il-Qorti m'għandhiex għalfejn telabora, u jidher biżżejjed li tirreferi għas-sentenza li ngħatat fis-7 ta' April, 2003, mill-Qorti Kostituzzjonali fil-kawża fl-ismijiet ***Glenn Bedingfield kontra l-Kummissarju tal-Pulizija et.*** li fiha ġabra sfiqa ta' prinċipji rilevanti u aġġornati tat-tifsira tajba

[32] ECHR **23.4.1992** fil-kawża ***Castells vs Spain*** (Applik. Nru. 11798/85), par. 42-3
[33] ECHR **20.5.1999** fil-kawża ***Bladet Tromso and Stensaas vs Norway*** (Applik.Nru. 21980/93), par. 65
[34] App. Ċiv. **16.1.2002** fil-kawża fl-ismijiet ***Dr Joseph M. Fenech vs Louis Cauchi et***

li jmissha tingħata għall-bilanċ ta' jeddijiet hawn fuq imsemmi. Minnha joħroġ ukoll li l-limitazzjonijiet u s-sanzjonijiet maħsuba fil-liġijiet tagħna dwar l-istampa huma meqjusa bħala meħtieġa f'soċjeta' demokratika, kif imfissra f'għadd ta' deċiżjonijiet tal-Qorti ta' Strasburgu[35]. Il-Qorti tħoss li għandha żżid ukoll li l-"bilanċ" li huwa mistenni li jinżamm bejn il-jedd ta' espressjoni ħielsa u l-ħarsien tar-reputazzjoni tal-persuni privati ma jfissirx qies indaqs bejn dawn iż-żewġ interessi opposti[36]: x'aktarx li tal-ewwel jingħata piż aqwa għas-siwi tiegħu, u għalhekk il-kriterju huwa dak tal-proporzjonalita' aktar milli tal-kejl indaqs;

Illi l-kwestjoni tal-eżerċizzju tal-jedd tal-espressjoni kif manifestat fil-jedd għat-tixrid ta' tagħrif jidher li għadha miexja bi żviluppi aġġornati li jinbnew madwar il-ħsieb li aktar ma l-Istampa twettaq dmirha mingħajr il-biżgħa ta' riperkussjonijiet li jxekkluha milli twettaqhom, aktar jispikkaw il-kredenzjali demokratiċi tas-sistema ġuridiku li fiha taħdem. Kemm hu hekk, ta' min isemmi li "(*a)s well as the content of speech, its vehicle may also prove to be relevant. In this regard, the Court seems especially indulgent towards the press ... In* ***Lingens vs Austria,*** *the Court stated that the importance of free expression will be especially strong when the alleged libel is published by the established press, which is seen as having an incumbent role in the furtherance of democracy 'to impart informationand ideas on political issues just as on those in other areas of public interest'.*"[37] Dan iġib miegħu ukoll il-ħtieġa ta' Stampa matura u responsabbli, motivata mir-rieda li tinforma 'l-qarrejja u tifforma l-fehmiet tagħhom, fil-ħarsien tar-regoli tal-etika u mhux miġbuda mill-kilba għas-sensazzjonaliżmu u l-iskandlu jew mill-qadi ta' interessi partikolari fis-soċjeta';

Illi għalhekk huwa mgħallem ukoll li "*(w)here the Court views the statement as not being seriously made, in*

---

[35] Ara, per eżempju, ECHR **27.6.2000** fil-kawża ***Constantinescu vs Romania*** (Applik.Nru. 28871/95**)** par 67-9 u ECHR **10.6.2003** fil-kawża ***Cumpana & Mazare vs Romania*** (Applik. Nru. 33348/96), par. 46-9

[36] ECHR **22.2.1989** fil-kawża fl-ismijiet ***Barfod vs Denmark*** (Applik. Nru. 11508/85), par. 29

[37] Gatley on Libel and Slander (10th Edit., 2004), par. 23.18, paġ. 735

particular if published without proper research and investigation or with an improper motive, then it will not wish to protect what it views as bad journalism. It is up to journalists to establish their facts in advance"[38];

Illi dawn il-konsiderazzjonijiet ġenerali marbutin mal-jedd ta' espressjoni ħielsa kif jgħodd għall-Istampa jolqtu sewwa l-każ tal-lum. Il-Qorti ssib li l-partijiet jagħrfu sewwa u x'aktarx jaqblu ma' l-linji ġenerali tax-xenarju ġuridiku li jitpinġa minn dawn il-konsiderazzjonjiet. In-nuqqas ta' qbil tagħhom jibda mill-applikazzjoni ta' dawn il-prinċipji maċ-ċirkostanzi tal-każ. F'dan il-każ, iż-żewġ ċirkostanzi huma r-rapport f'ġurnal ta' ġrajja li (allegatament) seħħet waqt is-smigħ ta' kawża, u l-effett ta' dak ir-rapport fuq il-fama ta' persuna msemmija fih;

(B) Dwar il-privileġġ dwar rapportaġġ ta' dak li jseħħ matul kawża

Illi biċċa mill-ilment tar-rikorrenti f'din il-kawża ġej mill-fatt li dak li kien ippubblikat fl-artiklu tal-ġurnal kien imħares bil-privileġġ li dwaru ma tistax issir azzjoni ta' libell. Huma jgħidu li s-sentenzi li minnhom jilmentaw għarfu (għalkemm mhux għal kollox) li dak li kien il-qofol tar-rapport seħħ bħala parti mir-rapportaġġ ta' kawża, u li ħwejjeġ li jiġru waqt "proċediment" mhux tabilfors ikunu dawk li jirriżultaw mill-atti tal-kawża (bħall-verbali jew l-atti ġudizzjarji jew is-sentenza). Iżda jgħidu li, minkejja dan, l-imsemmi privileġġ sfaxxa fix-xejn xorta waħda għaliex l-istess sentenzi sabu li dak li kien rapportat ma kienx is-sewwa. Din il-Qorti diġa' qalet li mhix sejra tħalli li din il-kawża tissarraf fi stħarriġ fil-mertu tal-azzjonijiet meħudin mill-intervenut fil-kawża kontra r-rikorrenti. Iżda, fil-limiti tal-eżerċizzju tal-ġurisdizzjoni speċjali tagħha ssib li għandha tqis is-siwi tal-ilment tar-rikorrenti fid-dimensjoni tal-allegat ksur tal-jedd fundamentali tagħhom;

[38] *Ibid.* , paġ. 737

Illi l-Qorti jidhrilha li jkun xieraq ukoll li tagħmel preċiżazzjoni f'dan il-waqt. Il-privileġġ "assolut" dwar pubblikazzjonijiet ta' rapporti ta' proċedimenti f'Qorti tal-ġustizzja f'Malta huwa wieħed li jimmira li joqtol l-azzjoni tal-persuna li tħossha mweġġa' b'dak li jingħad. Dan il-privileġġ huwa, qabel kollox, wieħed proċedurali għaliex jiċħad il-jedd għall-azzjoni f'każijiet bħal dawk. Imma, fis-sewwa, m'huwiex privileġġ għal kollox proċedurali, u lanqas għal kollox assolut. Dan jingħad għaliex, minn kliem il-liġi nnifisha, tali privileġġ jiddependi minn u huwa kundizzjonat ukoll mill-fatt – li ċertament jikkostitwixxi materja ta' apprezzament sostantiv lil hinn mill-kwestjoni tal-formalita' tal-azzjoni – li l-pubblikazzjoni ta' tali rapport trid tkun waħda ġusta tal-proċedimenti. Fis-sewwa, jidher li r-rikorrenti jibnu l-ilment tagħhom ukoll fuq din it-tieni dimensjoni tat-tifsira tal-privileġġ, għaliex jgħidu li l-artiklu li ippubblikaw fit-*Times* kien tassew rapportaġġ ġust ta' dak li seħħ u s-sejbien bil-maqlub fis-sentenzi li ikkundannawhom kien ksur tal-jedd tagħhom li jxandru din il-verita';

Illi dwar il-privileġġ jew immunita' minn azzjoni wara pubblikazzjonijiet dwar dak li jseħħ waqt smigħ ta' kawża quddiem Qorti, jingħad li biex rapport jitqies li huwa "rapport ġust tal-proċedimenti", m'għandux għalfejn ikun kelma b'kelma ta' dak kollu li jkun sar jew ingħad waqt is-smigħ tal-każ li jkun[39]. Lanqas ma jitlef il-privileġġ li jħaddan jekk kemm-il darba jkun fih xi ineżattezzi żgħar jew iħalli barra xi ħwejjeġ ċkejknin, sakemm ir-rapport fil-qafas tiegħu kollu jkun jagħti stampa ċara ta' dak li jkun seħħ[40]. Fuq kollox, "*where the inaccuracy is of a substantial kind, the report is not privileged although the publisher exercised reasonable care and diligence in endeavouring to ascertain the facts, and though the mistake was an honest mistake*"[41];

Illi jidher aċċettat li l-privileġġ japplika għall-proċeduri ġudizzjarji fit-tifsira wiesa' tal-kelma, u mhux biss għal dak li jkun verbaliżżat jew għal dak li jkun miktub fl-atti tal-

[39] *Ibid*, par. 13.37, paġ. 367
[40] *Ibid.* par. 13.38, paġġ. 367-8
[41] *Ibid.* par. 13.39, paġ. 368

kawża. Kemm hu hekk, jingħad li "*(a)lthough an 'outburst' in court is not protected by privilege, ... it appears that reports of such statements will attract absolute privilege since they form part of the proceedings*"[42]. F'dan ir-rigward, il-Qorti ma tistax taqbel mas-sottomissjonijiet magħmulin mill-intimat[43] fis-sens li l-għajn waħdiena attendibbli dwar dak li jseħħ f'kawża hija t-tagħrif li jissemma fil-verbali li jkunu dettati mill-ġudikant waqt is-smigħ;

Illi l-Qorti, wara li qieset fit-tul dawn l-aspetti kollha u qegħdithom fil-qafas ta' kif seħħew l-affarijiet f'dan il-każ, tgħid minnufih li ma kienet issib l-ebda diffikulta' li tasal għall-fehma li kieku r-rikorrenti nstabu ħatja ta' libell **għar-raġuni biss tal-pubblikazzjoni fil-ġurnal tar-rapport** tal-viċenda tas-smigħ quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, kien ikun tassew każ ta' indħil mhux ġustifikat fil-jedd tagħhom tal-liberta' tal-espressjoni fis-sura ta' għoti ta' informazzjoni;

Illi, madankollu, f'dan il-każ, joħorġu żewġ fatturi li jibdlu x-xenarju kollu. L-ewwel fattur hu li r-rikorrenti jibnu l-argument tagħhom kollu fuq il-fatt tas-sejbien tal-ħtija għal disprezz min-naħa tal-intervenut Avukat Azzopardi. L-argument tagħhom ma jipprospettax kawżali oħra, anzi jidher li jimplika bis-sħiħ li kieku mhux għaliex tassew li l-Qorti tal-Maġistrati sabet lill-Avukat Azzopardi ħati ta' disprezz lejha, kieku lanqas biss ilmentaw mill-ksur tal-jedd fundametali tagħhom. Issa, dan huwa "fatt" li, fil-kawża li fetaħ kontrihom l-Avukat Azzopardi, żewġ Qrati oħra – il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili u l-Qorti tal-Appell – iddikjaraw u sabu li ma kien fatt xejn. Kien ukoll fatt li kien dmir ir-rikorrenti (l-imħarrkin f'dik il-kawża) li jippruvaw[44]. Minħabba f'dik is-sejba, ir-rikorrenti jgħidu li għalhekk ġarrbu ksur tal-jedd fundamentali tagħhom għaliex dawk il-Qrati ikkundannawhom iħallsu d-danni lil min ħarrikhom;

Illi jidher li r-rikorrenti jridu li din il-Qorti ssib kontra dak li iddeċidew l-imsemmija Qrati fis-sentenzi impunjati.

[42] Price & Duodu *Op. Cit*, par. 11-06, paġ. 90
[43] Nota ta' Sottomissjonijiet tiegħu, f'paġġ. 62-3 tal-proċess
[44] P.A. RCP **24.1.2002** fil-kawża fl-ismijiet ***Dr. Andrew Borġ Cardona vs Joseph Abela et.***

Iriduha tagħmel hekk fuq l-istess atti proċedurali u riżultanzi li kellhom quddiemhom dawk il-Qrati. Kemm hu hekk, matul is-smigħ ta' din il-kawża ma tressqu l-ebda provi ġodda fir-rigward ta' jekk l-intervenut fil-kawża Dottor Azzopardi kienx tassew instab ħati ta' disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti kif jingħad fir-rapport ippubblikat fil-ġurnal tal-21 ta' Ġunju, 1995. Din il-Qorti ma tistax tilqa' din l-istedina tar-rikorrenti għaliex jekk tagħmel hekk tkun qegħda tmur lil hinn mill-funzjoni u s-setgħat tagħha f'dan il-każ[45]. L-iżjed li tista' tagħmel hu li tqis jekk il-fehma li waslu għaliha l-Qrati fiż-żewġ sentenzi li minnhom jilmentaw ir-rikorrenti kinitx waħda li setgħu raġonevolment jaslu għaliha u jekk b'hekk, allura, kisrux xi jedd fundamentali tar-rikorrenti;

Illi wara li din il-Qorti fliet sewwa l-atti proċesswali tal-kawża miftuħa kontra r-rikorrenti, ma sabitx xejn fihom li jista' jingħad li s-sentenzi impunjati mir-rikorrenti huma l-frott ta' razjoċinju irraġonevoli jew li jikkastigaw tassew lil min wettaq dmiru u lil min eżerċita l-jeddijiet tiegħu;

Illi din il-fehma toħroġ minn bosta ċirkostanzi. **L-ewwel** ħaġa hi t-titolu tal-artiklu in kwestjoni. Dak it-titolu jagħmilha kategorika li l-intervent f'din il-kawża kien instab ħati ta' disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti. Hemm ukoll riferenza għal dan fl-ewwel paragrafu tal-artiklu, u mbagħad, il-bqija tal-artiklu jitkellem fuq ftit minn dak li ġara fil-bqija tas-seduta. **It-tieni fattur** hu li ma kienx minnu li l-intervenut fil-kawża Dottor Azzopardi kien tassew instab ħati ta' disprezz minn dik il-Qorti f'dak is-smigħ. Ir-rikorrenti jisħqu li dak kien il-każ, u dan baqgħu jtennuh ukoll fl-aħħar sottomissjonijiet tagħhom[46]. Iżda, fis-sewwa, l-iżjed li waslu biex jippruvaw hu li kemm ir-rikorrenti Spiteri[47] u kemm ix-xhud tagħha li kien l-uffiċjal prosekutur waqt is-smigħ tal-kawża in kwestjoni (l-Ispettur, illum Suprintendent Peter Paul Żammit)[48] kellhom l-impressjoni li hekk kien sar tassew. Din l-impressjoni ma kinitx sostnuta ma' dak li sar tassew, għaliex, lil hinn mil-

---

[45] Ara, per eżempju, P.A. (Kost) RCP **2.10.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***Domenico Savio Spiteri vs Avukat Ġenerali et***
[46] Par. 5 tan-Nota ta' Sottomissjonijiet, f'paġ. 39 tal-proċess
[47] Xhieda tagħha 24.2.1998, f'paġġ. 63-4 tal-atti tal-kawża 825/95
[48] Xhieda tiegħu 24.2.1998, f'paġġ. 42-4 tal-Atti tal-kawża 825/95

fatt li dan ma ssemmiex fil-verbal tas-smigħ (li, kif ingħad, ma huwiex l-unika prova li setgħet titressaq), lanqas irriżulta li, bħala konsegwenza ta' dak is-sejbien, kien hemm esitu għal dik is-sanzjoni (per eżempju, li l-intervenut kien immultat, imċanfar jew li ttieħdet kontrih xi miżura oħra li kull Qorti tista' tieħu kontra min jinstab ħati ta' disprezz lejn lawtorita' tagħha). Lanqas intwera li, f'xi smigħ wara, dik il-Qorti kienet irrevokat is-sejbien ta' ħtija ta' dak id-disprezz. **It-tielet fattur** imbagħad, li jwaqqa' ħafna mit-teżi tar-rikorrenti, huwa l-fatt li, sewwasew l-għada li deher l-ewwel artiklu (u wara insistenza mill-Avukat Azzopardi), il-ġurnal ippubblika artiklu ieħor li jiċħad għal kollox dak li ngħad fl-artiklu ta' lejliet dwar is-sejbien ta' ħtija tad-disprezz. Fit-tieni artikolu wkoll, it-titolu kien jitkellem dwar il-fatt tas-sejbien ta' ħtija ta' disprezz fl-intervenut;

Illi ma ngħatat l-ebda spjega konvinċenti lill-Qorti għaliex, jekk kemm-il darba r-rikorrenti kienu tassew konvinti li kienu qegħdin jirrapportaw fedelment dak li seħħ fis-seduta quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, ma baqgħux jinsistu fuq dik il-verżjoni u qalbuha f'anqas minn erbgħa u għoxrin siegħa. Jekk kellhom jedd li jġibu dak li tassew ġara waqt is-smigħ ta' kawża, ma kienx hemm għalfejn "iċedu" għall-insistenza tal-Avukat Azzopardi biex iġibu żmentita ta' dak li, skond huma, kien rapport fidil tal-ġrajja tal-proċeduri quddiem il-Qorti tal-Maġistrati. L-argument li t-tieni artiklu jixhed il-bona fidi tar-rikorrenti jiswa ftit li xejn jekk il-fatt li dwaru nkiteb l-ewwel artiklu ma kien fatt xejn, imma sempliċi impressjoni, ukoll jekk waħda diffuża;

Illi ladarba, għalhekk, tali fatt ma jirriżultax, ma jistax jingħad aktar li s-sentenzi tal-Qorti li sabu li dan il-fatt ma kienx jeżisti u li r-rikorrenti kienu għalhekk immalafamaw lill-Avukat Azzopardi bl-imsemmi artiklu fil-ġurnal jmisshom jitqiesu bħala limitazzjoni inġustifikata jew indħil indebitu tal-imsemmi jedd fundamentali tagħhom li mhux ġustifikat f'soċjeta' demokratika;

Illi dan iwassal biex ir-rimedju mogħti lill-intervenut fil-kawża fl-imsemmija kawża li fetaħ kontra r-rikorrenti kien miżura neċessarja maħsuba biex tħares id-dinjita' tiegħu li

kienet indarbet b'attribut speċifiku li jolqtu bħala mhux biss bħala persuna privata imma wkoll bħala professjonist fit-twettiq (jew allegat nuqqas ta' twettiq) tal-professjoni tiegħu[49];

Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiddikjara li ma jirriżultax li bis-sentenzi mogħtija kontrihom mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-5 ta' Novembru, 1999, u mill-Qorti tal-Appell fis-27 ta' Ġunju, 2003, fil-kawża Ċitazz. Nru. 825/95, ir-rikorrenti ġarrbu ksur tal-jedd tagħhom għall-espressjoni ħielsa kif imħarsin taħt l-artikolu 41 tal-Kostituzzjoni jew/u l-artikolu 10 tal-Konvenzjoni; u

Għalhekk, **tiċħad it-talbiet tar-rikorrenti** għall-għoti ta' rimedji jew ordnijiet jew it-teħid ta' atti u direttivi dwar l-imsemmija sentenzi;

Minħabba ċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, tordna li **l-ispejjeż tal-kawża** jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------

[49] Ara App. Ċiv. **24.9.2004** fil-kawża fl-ismijiet ***Dr. Sandra Caruana vs Joe Mifsud***